

L.P.	ZAGADNIENIE	PYTANIE	ODPOWIEŹ
1.	Wnioskodawca/Beneficjent/Partner	Czy związek międzygminny (w rozumieniu ustawy o samorządzie gminnym) może być wnioskodawcą w ramach naboru, który jest tematem dzisiejszego spotkania?	Związek międzygminny może brać udział w naborze nr FEDS.08.01-IZ.00-092/24. Przy składaniu wniosku o dofinansowanie projektu należy, w przypadku stowarzyszeń i związków JST, wybrać kategorię ogólną "Administracja publiczna", a następnie szczegółową "Jednostki Samorządu Terytorialnego".
2.	Minimalna wartość projektu	Jeszcze raz poproszę minimalną wartość 100 tys złotych czy euro?	Minimalna wartość projektu wynosi 100 000 PLN.
3.	Edukator ekologiczny	Czy koszt zatrudnienia i wyszkolenia edukatorów ekologicznych można zaliczyć jako koszt w ramach przyznawanej dotacji?	ION dopuszcza możliwość zatrudnienia edukatorów ekologicznych do realizacji zadań merytorycznych w projekcie. Natomiast wsparcie w postaci szkoleń i kursów może być kierowane jedynie do nauczycieli i kadry zarządzającej szkołą i placówką oświatową. Powyższe zadanie musi mieć bezpośredni związek z celami projektu, a kwalifikowalność takiego wydatku zostanie oceniona przez KOP.
4.	Kryterium	Czy projekt, w którym fundacja nawiązująca partnerstwo ze stowarzyszeniem otrzyma punkty premiujące za partnerstwo	Zgodnie z zapisami kryterium premiującego nr 1 pn. "Kryterium preferencji realizacji/współrealizacji projektu przez Lokalne Grupy Działania lub organizacje pozarządowe premię punktową otrzyma projekt, w którym Wnioskodawcą lub Partnerem jest Lokalna Grupa Działania lub organizacja pozarządowa. W przedstawionym w pytaniu przypadku warunki przedmiotowego kryterium są spełnione i premia punktowa przysługuje.
5.	Wnioskodawca/Beneficjent/Partner	Czy realizując projekt dla uczniów i nauczycieli kilku szkół, czy szkoły objęte wsparciem są partnerami projektu?	W przedstawionym przypadku szkoły mogą, ale nie muszą być partnerami w projekcie. Możliwe jest rozwiązanie, w którym np. organ prowadzący szkołę jest Wnioskodawcą, a rekrutuje uczestników spośród różnych szkół.
6.	Promocja	Czy kampania promocyjna w postaci spotów radiowych będzie zakwalifikowana jako forma promocji i dotarcia do grupy nauczycieli?	ION dopuszcza prowadzenie kampanii prowadzonej w radiu jako element promocji projektu. Proszę pamiętać, że wydatki przeznaczone na promocję należy ująć w kosztach pośrednich projektu.
7.	Wnioskodawca/Beneficjent/Partner	Czy projekt składany przez fundację, którego działania odbywać się będą w kilku szkołach wymaga podpisania przez gminę lub szkołę partnerstwa	Nie, nie ma takiego wymogu. Wnioskodawca może skierować swoje działania do szkół, a uczniowie i nauczyciele mogą być uczestnikami projektu.
8.	Cross-financing	Czy zakup i posadzenie drzew stanowi c-f?	W ocenie ION nie.
9.	Uczestnicy	Czy w jednym projekcie można objąć wsparciem dzieci przedszkolne, uczniów szkół podstawowych i uczniów liceum?	Tak. Proszę pamiętać, że w takiej sytuacji Wnioskodawca wybiera kategorię interwencji, której wydatki zaplanowane w budżecie projektu stanowią wydatki dominujące.
10.	Wyplata dofinansowania projektu	Czy formą dofinansowania będzie refundacja czy zaliczka?	Zgodnie z zapisami Regulaminu wyboru projektów dofinansowanie projektu jest wypłacane w formie zaliczki w wysokości i terminie określonych w harmonogramie płatności stanowiącym załącznik do umowy o dofinansowanie projektu. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dofinansowanie może być wypłacane w formie refundacji poniesionych przez Beneficjenta lub partnerów kosztów (o ile występują w projekcie).
11.	Zadania w projekcie	Czy uczestnicy muszą być podani jako jednostkowa wartość (np. warsztaty dla 5 000 osób), czy można operować na podstawie ilości grup (np. warsztaty dla 200 grup gdzie każda liczy od 20 do 30 osób)?	W opisie i uzasadnieniu zadania należy wskazać informacje dotyczące organizacji zajęć/warsztatów, np. liczba edycji szkoleń/zajęć, liczba grup, liczebność grup, liczba godzin na grupę, zatem przedstawiony w pytaniu drugi sposób jest prawidłowy.
12.	Rekrutacja i promocja	Czy stworzenie strony internetowej jako platforma do zapisów i promocji może być wliczona w koszty?	ION dopuszcza możliwość sfinansowania platformy internetowej do rekrutacji uczestników i promocji. Koszty te należy ująć w kosztach pośrednich.
13.	Wnioskodawca/Beneficjent/Partner	Pytanie do aplikacji SOWA, wypełniając aplikację zastanawialiśmy się jaką formę prawną powinna wybrać Lokalna Grupa Działania. Z katalogu w tej pozycji do wyboru nie jest to oczywiste.	Osobowość prawna LGD określona jest w statucie danej LGD. Najczęściej takie grupy przyjmują formę stowarzyszenia.

14.	Zadania w projekcie	Czy posiadając porozumienie z jednostką edukacyjną możemy wykazać zerowe koszty jednego z zadań?	Zgodnie z zapisami „Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w systemie SOWA EFS w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 (dla naborów ogłaszanych przez IZ FEDS)”, budżet projektu jest podstawą do oceny kwalifikowalności oraz racjonalności zawartych w nim kosztów, które bezpośrednio wynikają z zaplanowanych do realizacji zadań. Nie ma zatem możliwości wykazywania w projekcie zadań bezkosztowych z wartością „0”. Każde z działań zaplanowanych w projekcie powinno zostać odzwierciedlone w budżecie projektu w postaci wydatku. Jest możliwość uwzględnienia danych kosztów w projekcie jako np. wkład własny niepieniężny, jeśli są Państwo w stanie prawidłowo oszacować wartość wnoszonego wkładu niepieniężnego np. w formie wolontariatu czy udostępnienia sal.
15.	Forma wsparcia	Czy możliwy jest zakup nagród dla dzieci w konkursach ekologicznych? Czy mógłby być to np. rower?	Zasadność organizacji konkursu oraz wysokość nagrody, w powiązaniu z celami projektu, zostanie oceniona przez KOP. Propozycje nagród powinny bazować na dotychczasowych doświadczeniach Wnioskodawców.
16.	Wkład własny	Proszę o rozwinięcie kwestii pokrycia wkładu własnego z wynagrodzenia (kosztów bezpośrednich) pracowników zaangażowanych merytorycznie w realizację projektu.	Przykładem wkładu własnego w postaci wynagrodzenia pracowników zaangażowanych merytorycznie w realizację projektu może być wynagrodzenie nauczyciela o ile nie jest to wynagrodzenie lub jego część finansowana ze środków projektu. Będzie to wkład własny pieniężny. Wkładem własnym będzie wyłącznie ta część wynagrodzenia, która odpowiada okresowi trwania danej formy wsparcia (w tym wypadku szkolenia). Sposób wykazywania wkładu własnego w projekcie określa szczegółowo Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w systemie SOWA w ramach FEDS 2021-2027 (dla naborów ogłaszanych przez IZ FEDS) oraz Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.
17.	Wkład własny	Czy możliwe jest wykazywanie wkładu własnego niepieniężnego w postaci infrastruktury/sprzętu? Czy w takiej sytuacji konieczny jest operat szacunkowy?	Wkład niepieniężny polega na wniesieniu do projektu, czyli wykorzystaniu na rzecz projektu, składników majątku beneficjenta. Wniesienie wkładu własnego w formie sprzętu jest dopuszczalne, o ile Wnioskodawca przedstawi metodologię wyliczenia wysokości wkładu własnego. Na etapie realizacji projektu Wnioskodawca musi potwierdzić wartość wkładu niepieniężnego dokumentami o wartości dowodowej równoważnej fakturom lub innymi dokumentami. Operatem szacunkowym może być potwierdzona wartość nieruchomości, a nie sprzętu. Szczegółowe informacje nt. kwalifikowalności wkładu własnego niepieniężnego określa Podrozdział 3.3. „Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027”. W przypadku wykorzystania środków trwałych na rzecz projektu ich wartość określona jest proporcjonalnie do zakresu ich wykorzystania w projekcie, wartość przypisana wkładowi niepieniężnemu nie może przekraczać stawek rynkowych. Zgodnie z "Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027" wkład własny niepieniężny jest kwalifikowalny, o ile nie był uprzednio współfinansowany ze środków UE.

18.	Partnerstwo	Czy obowiązkowa jest umowa partnerska czy można załączyć list intencyjny?	<p>Zgodnie z Regulaminem wyboru projektów, w przypadku projektów partnerskich, na etapie złożenia wniosku w systemie SOWA EFS, w zależności od podmiotu inicjującego partnerstwo i rodzaju wybranego partnera, należy dołączyć jedynie właściwe oświadczenie (Załącznik nr 4-7 do Regulaminu wyboru projektów), podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub profilem zaufanym.</p> <p>W przypadku, gdy osoba/y podpisująca/e załączniki do wniosku działa/-ją na podstawie pełnomocnictwa lub upoważnienia – w systemie należy złożyć pełnomocnictwo/upoważnienie do reprezentowania partnerów podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub profilem zaufanym lub skan dokumentu podpisanego odręcznie w wersji papierowej.</p> <p>Pozostałe dokumenty dotyczące wyboru partnera/-ów, w tym dokument potwierdzający wybór partnera/-ów przed złożeniem wniosku, nie są dołączane do wniosku w momencie jego składania, ale będą wymagane przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu. Ich zakres (zależnie od rodzaju partnera), jest wskazany w rozdz. 21 Regulaminu wyboru projektów.</p> <p>Należy pamiętać, że mimo iż dokumenty te nie są wymagane na etapie składania i oceny wniosku, jednak muszą potwierdzać zainicjowanie partnerstwa przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie.</p>
19.	Wniosek o dofinansowanie projektu	Czy każdy wydatek musi być opisany we wniosku, tj. na jakiej podstawie został oszacowany, np. wskazanie linków, cenników?	<p>Koszty bezpośrednio w projekcie zgodnie z Regulaminem wyboru projektów rozliczane są za pomocą kwot ryczałtowych. Zgodnie z zapisami „Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w systemie SOWA EFS w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 (dla naborów ogłaszanych przez IZ FEDS)”, s. 52 w przypadku kwot ryczałtowych należy uzasadnić wysokość każdego wydatku z osobna, który będzie rozliczany kwotą ryczałtową. Uzasadnienie powinno dotyczyć nie tylko zasadności niezbędności poniesienia danego wydatku, ale również sposobu ustalenia jego wartości (należy wyraźnie wskazać, z czego wynika ostateczna wartość kwoty ryczałtowej i na jakiej podstawie została potwierdzona jej racjonalność i efektywność). W związku z tym jednym ze sposobów ustalenia wartości wydatków mogą być linki ze stron internetowych z wartościami potwierdzającymi wysokość kosztów wykazanych w budżecie.</p>
20.	Kryteria	Czy punkty w ramach kryterium 6 "Kryterium realizacji projektu w środowisku lokalnym" zostaną przyznane, jeżeli projekt realizowany będzie przez podmiot z Wrocławia, ale w innym powiecie, np. powiecie wrocławskim w którym na co dzień mieszkają uczniowie, a zatem odbiorcy działań z zakresu edukacji ekologicznej?	<p>Tak, jeżeli działania w ramach projektu będą realizowane na obszarze powiatów, w których uczestnicy projektu funkcjonują na co dzień i powiaty te zostaną wskazane we wniosku w punkcie: Informacje o projekcie-Obszar realizacji projektu, wówczas zostaną przyznane punkty za realizację projektu w środowisku lokalnym.</p>
21.	Budżet projektu	Czy jest podział jaka kwotę musimy przeznaczyć na zajęcia a jaką na wyposażenie/adaptację?	<p>ION nie określa limitów procentowych jakie mają być przeznaczone na zadania merytoryczne. Wyjątek stanowi limit na wydatki w ramach cross-finansingu, który nie może stanowić więcej niż 10% całkowitej wartości projektu. Należy pamiętać, że każdy, zaplanowany w projekcie wydatek powinien być niezbędny i racjonalny, a jego kwalifikowalność, w powiązaniu z celami projektu, zostanie oceniony przez KOP.</p>
22.	Wskaźniki	Czy wskaźniki/wskaźnik trzeba dobrać do każdego zadania ?	<p>Zgodnie z „INSTRUKCJĄ wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w systemie SOWA EFS w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027” do każdej kwoty ryczałtowej wymagane jest dodanie przynajmniej jednego Wskaźnika kwoty ryczałtowej.</p>

23.	Wnioskodawca/Beneficjent/Partner	NGO ma w statucie działania edukacyjne ogółem, ale nie ma wprost edukacji ekologicznej. Czy to nie będzie problem w przypadku otrzymania dofinansowania przy kompletowaniu załączników do umowy i konieczności dołączenia statutu stowarzyszenia?	W naborze nie przewidziano wymogu specjalizacji Wnioskodawcy w obszarze edukacji ekologicznej. Nie ma konieczności dołączania dodatkowych załączników.
24.	Wkład własny	Czy wkładem własnym rzeczowym w ramach projektu może być udostępnienie działki usługowo/rekreacyjnej, której właścicielem jest Wnioskodawca - podmiot prowadzący przedszkole (wyceniona zostanie stawka godzinowa). Na terenie działki planuje się utworzenie zagrody ekologiczno/edukacyjnej gdzie będą odbywały się zajęcia gopodarskie/warsztaty ekologiczne, itp. dla dzieci z przedszkolnych.	Tak. Należy pamiętać, że po stronie Wnioskodawcy należy weryfikacja czy na danej działce istnieje prawna możliwość realizacji zadań ekologicznych dla dzieci.
25.	Wskaźniki	Czy w przypadku projektów z zakresu edukacji ekologicznej należy wybrać wskaźnik "Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacji po opuszczeniu programu". Projekt dot. tylko zajęć dla uczniów.	ION nie jest w stanie określić na podstawie zadanego pytania, czy wskaźnik ten będzie adekwatny do zakresu projektu. Natomiast jeżeli działania podjęte w projekcie przyczyną się do nabycia przez uczniów kwalifikacji, kompetencji kluczowych, społecznych lub społeczno-emocjonalnych lub umiejętności/kompetencji podstawowych, przekrojowych lub zawodowych (zgodnie z definicją wskaźnika określoną w dokumentacji naborowej lub "Liście Wskaźników Kluczowych 2021-2027 – EFS+" to należy go wykazać we wniosku o dofinansowanie projektu.
26.	Pomoc publiczna	A jak ma się ta opłata do tego, że mówili Państwo, że nie ma pomocy publicznej?	W przedmiotowym naborze nie przewidujemy występowania pomocy publicznej, natomiast Wnioskodawca może wnieść do projektu wkład własny, np. w postaci biletów wstępu. Wydatek taki musi być powiązany z celami i zadaniami w projekcie. Informacja o tak wniesionym wkładzie własnym powinna być zawarta we wniosku o dofinansowanie projektu. Proszę pamiętać, że możliwość wykorzystania opłat jako wkład własny do projektu, nie może ograniczać udziału w projekcie grupom docelowym wspieranym w ramach projektu.
27.	MRU	Jeżeli w projekcie w Sekcji "ZADANIA" zamieściliśmy zapis, że w razie wystąpienia potrzeby w trakcie realizacji projektu zastosujemy MRU, to czy wskaźnik produktu "Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami" może wynosić 0 ?	Tak.
28.	Wnioskodawca/Beneficjent/Partner	Czy Gminny ośrodek Kultury może być Partnerem w projekcie?	Zgodnie z zapisami kryterium formalnego nr 5 pn. "Kryterium kwalifikowalności Wnioskodawcy/Beneficjenta i Partnera" instytucje kultury mogą być Wnioskodawcami lub Partnerami w projekcie. W sytuacji, w której gminny ośrodek kultury jest instytucją kultury, to może wystąpić jako Partner w projekcie.
29.	Wnioskodawca/Beneficjent/Partner	Czy wnioskodawcą może być Miejska Biblioteka Publiczna? W jej strukturze działa Miejskie Centrum Edukacji Ekologicznej, którym kieruję i realizuję działania wpisujące się dokładnie w założenia merytoryczne projektu.	Zgodnie z zapisami kryterium formalnego nr 5 pn. "Kryterium kwalifikowalności Wnioskodawcy/Beneficjenta i Partnera" instytucje kultury mogą być Wnioskodawcami lub Partnerami w projekcie. W sytuacji, w której gminny ośrodek kultury jest instytucją kultury, to może wystąpić jako Partner w projekcie.
30.	Kryterium	Czy zostanie podany wykaz miejscowości o których mowa w ;Kryterium realizacji projektów na obszarach wiejskich i/lub małych miast i przedmieść?	Definicje "małe miasta i przedmieścia" oraz "obszary wiejskie" wraz z określeniem ich zasięgu terytorialnego są wykazane w dokumentacji naborowej oraz w prezentacji umieszczonej pod ogłoszeniem naboru na stronie www.

31.	Forma wsparcia	W przypadku aktywności związanych z np. sadzeniem drzew, tworzeniem mikroskwerów, umieszczaniem budek dla jeży, owadów to, czy muszą one odbywać się w otoczeniu przedszkola/szkoły, czy mogą być realizowane przez uczniów poza terenem przedszkola/szkoły np. w parku na terenie gminy, w lokalnym środowisku? Dodatkowo czy można zakupić tablice informacyjno-edukacyjne o danych zwierzętach, które będą umieszczone przy tych budkach.	W ocenie ION istnieje możliwość realizacji wskazanych w pytaniu inicjatyw na terenie gminy – w środowisku lokalnym. Kwalifikowalność ww. wydatków, w powiązaniu z celami projektu będzie oceniana przez KOP.
32.	Forma wsparcia	Czy w ramach projektu do zajęć poruszających tematykę recyklingu można zakupić kosze do segregacji odpadów, które będą umieszczone na terenie przedszkola/szkoły?	W ocenie ION istnieje możliwość sfinansowania zakupu koszy do segregacji odpadów, jeżeli zostanie wykazany bezpośredni związek wydatku z celami projektu. Kwalifikowalność takiego wydatku zostanie oceniona przez KOP.
33.	Forma wsparcia	Czy w projekcie można zaplanować przedstawienie teatralne dla dzieci dotyczące tematyki ekologicznej? Wskazane działania byłoby częścią innych działań zaplanowanych w projekcie i kształtowałyby postawy proekologiczne.	Tak, natomiast należy pamiętać, że każdy, zaplanowany w projekcie wydatek powinien być niezbędny i racjonalny, a jego kwalifikowalność, w powiązaniu z celami projektu, zostanie oceniony przez KOP.
34.	Forma wsparcia	Czy w projekcie można zaplanować wystawę podsumowującą działania w projekcie? Wskazane działania byłoby częścią innych działań zaplanowanych w projekcie i kształtowałyby postawy proeko	Tak, natomiast należy pamiętać, że każdy, zaplanowany w projekcie wydatek powinien być niezbędny i racjonalny, a jego kwalifikowalność, w powiązaniu z celami projektu, zostanie oceniony przez KOP.
35.	Wnioskodawca/Beneficjent/Partner	Czy osoba zatrudniona do prowadzenia zajęć będzie realizatorem?	W systemie SOWA EFS Realizator rozumiany jest jako Partner w projekcie, a nie osoba prowadząca zajęcia. Tworząc budżet w projekcie ryczałtowym mogą Państwo wykazać wydatki, które poniesie Realizator (Partner) ponoszący wydatki w danej kwocie ryczałtowej. Podsumowując, osoba zatrudniona do prowadzenia zajęć może być Realizatorem w projekcie jedynie w sytuacji, gdy będzie jednocześnie Partnerem w projekcie. Uwaga! Należy pamiętać, że osoba fizyczna nieprowadząca działalności oświatowej lub gospodarczej nie może być liderem czy partnerem w projekcie.
36.	Wskaźniki	Czy trzeba określać dodatkowe wskaźniki projektowe?	W ogłoszonym naborze koszty bezpośrednie rozliczane są za pomocą kwot ryczałtowych. W związku z tym do każdej kwoty ryczałtowej wymagane jest dodanie przynajmniej jednego Wskaźnika kwoty ryczałtowej. Dodatkowo we wniosku o dofinansowanie projektu Wnioskodawca wybiera wszystkie wskaźniki obowiązkowe oraz adekwatne do zakresu projektu, które są określone w dokumentacji naborowej (Załącznik nr 3). Wnioskodawca może, ale nie musi określić wskaźniki własne.
37.	Koszty bezpośrednie	Czy koszty bezpośrednie też będą rozliczane ryczałtem ?	W naborze nr FEDS.08.01-IZ.00-092/24 koszty bezpośrednie rozliczane są za pomocą kwot ryczałtowych.
38.	Forma wsparcia	Mamy działkę którą ogólnie wykorzystamy z ramach swoich zajęć. Chcemy w ramach projektu przeprowadzać na tej działkę edukacje ekologiczną. Czy w takim przypadku jest możliwe zakup altanki z wyposażoną kuchnią i łazienką. Chcemy w ramach projektu spędzać tygodniowo w tej zagrodzie 12 godzin.	W ocenie IZ istnieje możliwość zakupu altany, natomiast proszę pamiętać, że wydatek taki może być zrealizowany jedynie w ramach cross-financingu. Dodatkowo wydatek musi być powiązany z celami projektu i niezbędny do osiągnięcia jego celów. We wniosku o dofinansowanie projektu Wnioskodawca musi wykazać, że zakup przedmiotowej altany jest niezbędny do realizacji działań projektowych i powiązany z celami projektu. Zasadność poniesienia takiego wydatku będzie przedmiotem oceny projektu.
39.	Kwota ryczałtowa - dokumenty do rozliczenia	Czy potwierdzeniem liczby osób w zajęciach może być potwierdzenie ze strony dyrekcji szkoły ?	Potwierdzeniem liczby osób biorących w zajęciach powinna być lista obecności lub dzienniki zajęć ze wskazaniem listy uczestników (z imienia i nazwiska). Powinny być one sporządzone przez osobę prowadzącą dane zajęcia.
40.	Kwoty i stawki ryczałtowe	Czy dobrze rozumiem, że wszystkie koszty w projekcie są kwotami ryczałtowymi?	Wszystkie koszty w projekcie rozliczane są metodami uproszczonymi - koszty pośrednie - kwotami ryczałtowymi, natomiast koszty bezpośrednie - stawkami ryczałtowymi.

41.	Kwota ryczałtowa	Jeśli określimy jako wskaźnik do zadania liczbę dzieci biorących udział w zajęciach a ta liczba będzie mniejsza lub większa niż zaplanowaliśmy to czy rozliczenie zadania ryczałtem będzie rozliczone?	W projektach ryczałtowych do każdego zadania należy określić wskaźnik kwoty ryczałtowej oraz określić poziom wskaźnika zakładanego do osiągnięcia. Brak osiągnięcia wartości określonego wskaźnika kwoty ryczałtowej spowoduje, że wydatek za zadanie będzie niekwalifikowalny.
42.	Kryterium	Czy jeśli Wnioskodawcą jest Gminne Centrum Kultury, Sportu i Turystyki, które ma osobowość prawną, ale podlega pod gminę, ma obowiązek wskazać potencjał finansowy partnera ? Stricte gdy wnioskodawcą jest JST to jest z tego zwolniony, a w takim przypadku?	Nie, gdyż z opisu w pytaniu wynika, że jest to instytucja kultury stanowiąca jednostkę organizacyjną gminy, więc jest jednostką sektora finansów publicznych, której kryterium formalne nr 10 pn. "Kryterium potencjału finansowego" nie dotyczy.
43.	Wniosek o dofinansowanie projektów	Czy w sekcji dodatkowych informacji np. uzasadnienie potrzeby są określone max liczby znaków?	Tak, każde z pól w sekcji Dodatkowe informacje zawiera limit na poziomie 4000 znaków.
44.	Forma wsparcia	Czy w projekcie jest możliwe zajęcia z ekologicznej hodowli w ramach których zostanie zakupiony mobilny kurnik dla kur i w ramach projektu dzieci będą opiekować się zwierzętami i zarazem obserwować jak się zwierzęta zachowują i jak się rozwijają. Dodatkowo będzie jeszcze możliwość karmienia tych zwierząt i opieka nad tymi zwierzętami. Jeszcze dodatkowy dzieci będą i obcować ze zwierzętami i zbierać jajka i przygotowywać wspólne posiłki z ekologicznych warzyw z ogródka i szklarni	Tak, natomiast należy pamiętać, że każdy, zaplanowany w projekcie wydatek powinien być niezbędny i racjonalny, a jego kwalifikowalność, w powiązaniu z celami projektu, zostanie oceniony przez KOP.
45.	Wskaźniki	Czy jest określona liczba osób w grupie max lub min jeśli chodzi o przedszkole? Można zrobić zajęcia dla całej grupy przedszkolnej np. 20 osób? Co jeśli okaże się że w grupie przedszkolnej będzie +-np. 5 dzieci, czy mogą brać wszyscy udział (cała grupa( a do wskaźnika wskazać np. 15 dzieci) dzieci chorują itp.	Informacje dotyczące liczebności grup przedszkolnych określone są w przepisach oświatowych, w szczególności rozporządzeniu z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli czy rozporządzeniu z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania. Natomiast wartość wskaźnika przypisanego do danego zadania, w projektach ryczałtowych, określa Wnioskodawca. Ważne jest, aby osiągnąć wysokość wskaźnika przypisanego do zadania, gdyż jego nieosiągnięcie będzie skutkowało uznaniem wartości całego zadania za wydatek niekwalifikowalny.
46.	Forma wsparcia	Wnioskodawcą jest Gminne Centrum Kultury, Sportu i Turystyki (Instytucja kultury). Zgodnie z regulaminem możliwe jest wsparcie nauczycieli i kadry zarządzającej szkołą i placówką oświatową. Czy w związku z tym, Wnioskodawca (Instytucja kultury) może przeszkolić z zakresu edukacji ekologicznej swój personel, niebędący nauczycielami, który potem będzie prowadził zajęcia dla dzieci?	W naborze nr FEDS.08.01-IZ.00-092/24 możliwe jest jedynie przeszkolenie nauczycieli i kadry zarządzającej szkołą i placówką oświatową.
47.	Tabela z pytaniami i odpowiedziami	Czy pytania i odpowiedzi na pytania będą umieszczone na stronie naboru?	Tak. Dodatkowo na stronie www, pod naborem są umieszczane na bieżąco tabele z pytaniami i odpowiedziami.
48.	Forma wsparcia	Szkoła chciałaby wdrożyć działania związane z aktywizacją rowerową uczniów i pracowników, niestety do tego brakuje stojaków rowerowych czy można je zakupić w ramach projektu? Przewidujemy też organizację rajdu rowerowego.	W ocenie ION zakup stojaków rowerowych nie wpisuje się w założenia i cele naboru nr FEDS.08.01-IZ.00-092/24. Należy pamiętać, że głównym celem środków z EFS+ nie jest inwestycja w infrastrukturę, tylko w ludzi. Wnioskodawca przystępując do projektu powinien legitymować się już potencjałem do jego realizacji, ewentualnie wzmocnić/ uzupełnić go przez niezbędne zakupy, a nie budować go poprzez inwestycje infrastrukturalne.

49.	Promocja	Czy w projekcie są obowiązki promocyjne?	Tak, są one określone w "Wytocznych dotyczących informacji i promocji Funduszy Europejskich na lata 2021-2027" i "Podręczniku wnioskodawcy i beneficjenta Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 w zakresie informacji i promocji". Wyciąg z najważniejszych zapisów przedmiotowego podręcznika stanowi Załącznik nr 3 do umowy o dofinansowanie projektu, która jest dostępna pod naborem na stronie www.
50.	Budżet projektu	Czy są limity na zakup środków trwałych?	ION nie określiła limitów na zakup środków trwałych. Jedyнным limitem w naborze są wydatki w ramach cross-financingu, który nie może stanowić więcej niż 10% całkowitej wartości projektu. Należy pamiętać, że każdy, zaplanowany w projekcie wydatek powinien być niezbędny i racjonalny, a jego kwalifikowalność, w powiązaniu z celami projektu, zostanie oceniony przez KOP.
51.	Kategoria interwencji	Czy w jednym projekcie można objąć wsparciem dzieci przedszkolne, uczniów szkół podstawowych i uczniów liceum? - odpowiedzieli Państwo, że tak. Który kod interwencji wówczas należy wskazać we wniosku: 148. Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury) 149. Wsparcie na rzecz szkolnictwa podstawowego i średniego (z wyłączeniem infrastruktury). Wnioskodawca jest zobowiązany wybrać tylko jedną kategorię interwencji, która dominuje w budżecie projektu.	Tak. W sytuacji objęcia wsparciem w projekcie uczestników wymienionych w pytaniu należy wybrać kategorię interwencji, której wydatki zaplanowane w budżecie projektu stanowią wydatki dominujące.
52.	Forma wsparcia	Czy utworzenie zielników/ogrodów deszczowych jest definiowane jako cross-financing?	Zakwalifikowanie wydatku do cross-financingu zależy od tego, co dokładnie będzie wchodziło w skład zielników i ogrodów deszczowych. Za wydatki objęte zasadą cross-financingu będzie można uznać m.in. zakup infrastruktury - rozumianej jako budowa nowej infrastruktury oraz wykonywanie wszelkich prac w ramach istniejącej infrastruktury, których wynik staje się częścią nieruchomości i które zostają trwale przyłączone do nieruchomości, w szczególności adaptacja oraz prace remontowe związane z dostosowaniem nieruchomości lub pomieszczeń do nowej funkcji. Jeśli więc w ramach założenia zielnika lub ogrodu deszczowego wchodzi prace spełniające powyższą definicję będą one objęte zasadą cross-financingu. W przypadku zakupu sprzętów jeśli nie są one trwale związane z nieruchomością i nie stanowią części prac związanych z infrastrukturą w większości można je uznać za wydatki poza cross-financingiem. Szczegółowe informacje w tym zakresie są zawarte w regulaminie naboru.
53.	Forma wsparcia	Czy utworzenie przyszłolnych "zielonych parkingów rowerowych" jest także cross-financing'em?	W projekcie wszystkie wydatki związane z inwestycjami w infrastrukturę są cross-financingem. Natomiast w ocenie ION tworzenie zielonych parkingów rowerowych nie wpisuje się w założenia i cele naboru nr FEDS.08.01-IZ.00-092/24. Należy pamiętać, że głównym celem środków z EFS+ nie jest inwestycja w infrastrukturę, tylko w ludzi. Wnioskodawca przystępując do projektu powinien legitymować się już potencjałem do jego realizacji, ewentualnie wzmocnić/ uzupełnić go przez niezbędne zakupy, a nie budować go poprzez inwestycje infrastrukturalne.
54.	Partnerstwo	Czy partnera należy wybrać przed złożeniem wniosku czy przed podpisaniem umowy o dofinansowanie.	Partnera/-ów należy wybrać przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu.
55.	Forma wsparcia	Jakie formy wsparcia dla kadry uczącej i zarządzającej są dopuszczalne? Czy muszą to wyłącznie kursy kwalifikacyjne czy też mogą to być np. konferencje, seminaria, warsztaty itp.	ION nie określa form wsparcia w jakich może brać udział kadra zarządzająca czy ucząca. Ważne jest, by kadra, poprzez różne formy dokształcania, poszerzała wiedzę z zakresu zrównoważonego rozwoju, bioróżnorodności, zmian klimatu, itp. Natomiast każdy wydatek w projekcie zostanie oceniony przez KOP.

56.	Forma wsparcia	Czy w przypadku projektu dot. edukacji ekologicznej, formą wsparcia mogą być warsztaty nt. prowadzenia zajęć pozalekcyjnych o tematyce ekologicznej	Z treści pytania wnioskujemy, że planowane warsztaty mają być skierowane do kadry uczącej szkoły lub placówki oświatowej z metodyki prowadzenia zajęć o tematyce ekologicznej. W takim przypadku, w ocenie ION wskazany w pytaniu wydatek można uznać za kwalifikowalny.
57.	Partnerstwo	Czy jest możliwa taka sytuacja, że <input type="checkbox"/> partnerem w projekcie jest DUŻE PRZEDSIĘBIORSTWO, <input type="checkbox"/> chce ono realizować wybrane zadania merytoryczne w projekcie dot. np. budowy domków dla jeży, tablic edukacyjnych itp. <input type="checkbox"/> chce sfinansować swoje zadania z własnych środków <input type="checkbox"/> nie chce żeby te zadania były uwzględnione w budżecie projektu – jak np. wkład własny Partnera, tylko jako wydatki poza projektowe	Zgodnie z zapisami „Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w systemie SOWA EFS w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 (dla naborów ogłaszanych przez IZ FEDS)”, budżet projektu jest podstawą do oceny kwalifikowalności oraz racjonalności zawartych w nim kosztów, które bezpośrednio wynikają z zaplanowanych do realizacji zadań. Nie ma zatem możliwości wykazywania w projekcie zadań realizowanych poza projektem i zadań bezkosztowych z wartością „0”. Każde z działań zaplanowanych w projekcie powinno zostać odzwierciedlone w opisie zadań oraz w budżecie projektu w postaci wydatku.
58.	Partnerstwo	Czy w przypadku gdy partnerem projektu jest DUŻE PRZEDSIĘBIORSTWO, realizuje ono określone zadania merytoryczne w projekcie, ale nie pobiera za to wynagrodzenia, finansuje swoje zadania z własnych środków, wydatki te nie są uwzględniane w budżecie projektu – czy udział DUŻEGO PRZEDSIĘBIORSTWA w projekcie jest pomocą publiczną?	W naborze nie występuje pomoc publiczna.
59.	Partnerstwo	Czy partner projektu może mieć przypisane tylko dofinansowanie w ramach kosztów pośrednich bez kosztów bezpośrednich?	Nie, partnerstwa służą wspólnej realizacji projektu, a zadania realizowane przez poszczególnych partnerów nie mogą polegać jedynie na oferowaniu towarów, świadczeniu usług lub wykonywaniu robót budowlanych na rzecz pozostałych partnerów. Każdy z podmiotów partnerstwa powinien brać czynny udział w realizacji zadań merytorycznych.
60.	Partnerstwo	Czy partner może mieć w ramach kosztów bezpośrednich tylko wydatki związane z wkładem własnym bez dofinansowania?	Tak.
61.	VAT	Jak pokazać albo gdzie to opisać, że wydatki partnera są bez VAT (Partner jest przedsiębiorcą i jest watowcem). Tylko on bo Lider wiodący nie jest watowcem.	W projektach do 5 mln euro podatek VAT jest wydatkiem kwalifikowalnym a możliwość jego odzyskania <b>nie jest badana</b> .
62.	Wkład własny	Czy jeśli gmina zaplanuje dla uczniów szkół utworzenie skweru (sadzenie drzew, krzewów itp.), to czy wartość nieruchomości należącej do gminy, na której będzie utworzony skwer można uznać jako wkład własny niepieniężny?	Tak.
63.	Wskaźniki	Jeżeli nie wiemy ilu uczniów i ile uczennic (podział na płeć) uczęszcza do danej klasy to w jaki sposób mamy podzielić liczbę uczestników we wskaźniku?	Wartości wskaźników muszą być podane w podziale na płeć i wynikać np. ze specyfiki wsparcia, obszaru tematycznego interwencji czy zasięgu terytorialnego projektu.
64.	Wnioskodawca/Beneficjent/Partner	Czy wnioskodawcą może być /gmina/zespół szkolno przedszkolny/ ośrodek kultury? jst + dwie jednostki organizacyjne?	W ocenie ION wskazane w pytaniu podmioty mogą być wnioskodawcami w projekcie. W przypadku wątpliwości proszę o zapoznanie się z zapisami Regulaminu wyboru projektów (s. 14-15), gdzie wskazane są podmioty mogące być Wnioskodawcami czy Partnerami w projekcie.
65.	Forma wsparcia	Jeśli w projekcie są wycieczki to mogą one mieć miejsce na terenie dolnego śląska?	Tak.



66.	Wskaźniki	Czy wskaźnikiem może być liczba grup przedszkolnych biorących udział w projekcie?	Kwoty ryczałtowe są rozliczane na podstawie dobranych do nich wskaźników. Wskaźniki te powinny jak najbardziej adekwatnie obrazować wykonanie danego zadania i potwierdzić jego realizację. Zadania i zaplanowane do nich wskaźniki będą podlegać ocenie przez KOP. Sugeruje się stosowanie precyzyjnych wskaźników, jak np. liczba dzieci uczestniczących w danych zajęciach/zadaniach. Zaproponowany przez Wnioskodawcę wskaźnik w postaci liczby grup może być zastosowany, jednak jest on mało konkretny.
67.	Forma wsparcia	Czy istnieje możliwość zatrudnienia do prowadzenia zajęć osób z zewnątrz, czy musi to być kadra własna np. nauczyciele szkoły?	Zgodnie z zapisami Regulaminu wyboru projektów zaangażowanie wykonawców zewnętrznych do prowadzenia zajęć w szkole ma mieć charakter uzupełniający do powierzenia tych zadań nauczycielom. Zaangażowanie takie dotyczy przede wszystkim realizacji zajęć specjalistycznych, dodatkowych dla uczniów, nierealizowanych w ramach standardowej oferty szkoły.
68.	Cross-financing	Mogą Państwo raz jeszcze wyjaśnić cross-financing, jest dużo pytań o niego i chyba ciężko zrozumieć kiedy on występuje	<p>Zgodnie z zapisami Regulaminu cross-financing w projektach EFS+ dotyczy wyłącznie trzech grup wydatków: A. zakupu gruntu i nieruchomości, B. zakupu infrastruktury - rozumianej jako budowa nowej infrastruktury oraz wykonywanie wszelkich prac w ramach istniejącej infrastruktury, których wynikiem staje się część nieruchomości i które zostają trwale przyłączone do nieruchomości, w szczególności adaptacja oraz prace remontowe związane z dostosowaniem nieruchomości lub pomieszczeń do nowej funkcji (np. wykonanie podjazdu do budynku, zainstalowanie windy w budynku, renowacja budynku lub pomieszczeń, prace adaptacyjne w budynku lub pomieszczeniach. Do limitu cross-financingu nie jest wliczany koszt wynajmu, dzierżawy, czy leasingu infrastruktury. Takie wydatki mogą być kwalifikowalne w ramach EFS+, czyli poza cross-financingiem, C. zakupu mebli, sprzętu i pojazdów.</p> <p>W większości przypadków zakup mebli, sprzętu i pojazdów to wydatki poza cross-financingiem. Jeżeli będziecie chcieli Państwo traktować zakup mebli, sprzętu i pojazdów jako cross-financing, to żaden z trzech poniższych warunków takich zakupów nie może być spełniony:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• zakupy zostaną zamortyzowane w całości w okresie realizacji projektu oraz zostaną spełnione warunki dla amortyzacji określone w podrozdziale 3.7 „Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027”. Musicie Państwo wykazać, że dany zakup dotyczy kwoty, dla której dokonywana jest jednorazowa amortyzacja (obecnie zgodnie z przepisami jednorazowa amortyzacja środków trwałych dotyczy zakupu środków, których wartość początkowa jest równa lub niższa niż 10 000 PLN) lub, dla której zakup zostanie zamortyzowany w okresie realizacji projektu. Możecie Państwo dokonać jednorazowego odpisu amortyzacyjnego lub rozłożyć odpisy amortyzacyjne zgodnie ze stawkami amortyzacyjnymi określonymi w przepisach krajowych (o ile zakupy w całości zostaną zamortyzowane do daty zakończenia projektu). Najczęściej występującym przykładem środka trwałego, który jest amortyzowany w okresie realizacji projektu jest sprzęt komputerowy, lub</li> <li>• zostanie przez Państwa udowodnione, że zakup będzie najbardziej opłacalną opcją, tj. wymaga mniejszych nakładów finansowych niż inne opcje, np. najem lub leasing, ale jednocześnie jest odpowiedni do osiągnięcia celu Państwa projektu. W takim przypadku powinniście Państwo ocenić trwałość i możliwość dalszego korzystania z danego przedmiotu po zakończeniu projektu. Przy porównywaniu kosztów finansowych związanych z różnymi opcjami, ocena powinna opierać się na przedmiotach o podobnych cechach.</li> </ul>

			<p>Uzasadnienie zakupu jako najbardziej opłacalnej opcji powinno wynikać z zatwierzonego wniosku, lub • zakupy są konieczne dla osiągnięcia celów projektu (np. doposażenie pracowni naukowych). Uzasadnienie konieczności tych zakupów powinno wynikać z zatwierzonego wniosku (za niezasadny uznamy zakup sprzętu dokonanego w celu wspomaganie procesu wdrażania projektu, np. zakup komputerów na potrzeby szkolenia osób bezrobotnych). Podsumowując, jeżeli zakupy spełniają którykolwiek z wyżej wymienionych warunków, to zakup mebli, sprzętu i pojazdów może być kwalifikowalny w ramach EFS+ i nie wlicza się do limitu cross-finansingu. Natomiast zakup mebli, sprzętu i pojazdów niespełniający żadnego z ww. warunków stanowi cross-financing. W związku z powyższym przy planowaniu wydatków w tym zakresie prosimy o dokładne uzasadnienie wydatku uwzględniając wskazane warunki. Dodatkowo przypominam, że w projekcie można finansować wydatki w ramach cross-finansingu, a wartość tych wydatków nie może stanowić więcej niż 10% całkowitej wartości projektu.</p>
69.	Forma wsparcia	Czy szkolenia/kursy dla kadry muszą być certyfikowane?	<p>ION nie określa form wsparcia w jakich może brać udział kadra zarządzająca czy ucząca. Mogą to być kursy/ szkolenia kończące się egzaminem z certyfiatem, mogą to być szkolenia kończące się dyplomem potwierdzającym uczestnictwo. Ważne jest, by kadra, poprzez różne formy dokształcania, poszerzała wiedzę z zakresu zrównoważonego rozwoju, bioróżnorodności, zmian klimatu, itp. Natomiast każdy wydatek w projekcie zostanie oceniony przez KOP.</p>
70.	Wskaźniki	Proszę wyjaśnić jak beneficjent powinien udokumentować fakt nabycia kompetencji w czterech etapach?	<p>Szczegółowe informacje na ten temat znajdują Państwo w dokumentacji naborowej oraz w "Wytucznych dotyczących monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021-2027".</p>
71.	Umowa partnerstwa	Proszę raz jeszcze wyjaśnić, czy jeśli parterem jest szkoła może ona samodzielnie podpisać oświadczenie kolejno umowę partnerską	<p>Szkoła, nie posiadająca osobowości prawnej, działa zawsze w imieniu organu prowadzącego. Dyrektor szkoły może podpisywać różnego typu dokumenty, w tym umowę partnerską jedynie w przypadku, gdy posiada stosowne upoważnienie.</p>